

BOHUMIL HRABAL

MA TEENINDASIN INGLISE KUNINGAT

Tšehhi keelest tõlkinud Küllike Tohver

Originaali tiitel:
Bohumil Hrabal
Obsluhoval jsem anglického krále
Československý spisovatel, 1989

Esitrükk eesti keeles:
Loomingu Raamatukogu nr 24–27, 2013
SA Kultuurileht

Toimetanud Anu Saluäär-Kall
Sarja kujundanud Jüri Jegorov
Disainer Villu Koskaru

© 1971, Bohumil Hrabal Estate, Zürich, Switzerland
Tõlge eesti keelde © Küllike Tohver ja Tänapäev, 2019
Järeisõna © Küllike Tohver

Trükitud OÜ Greif trükikojas
ISBN 978-9949-85-613-8

SISUKORD

Klaasike grenadiini	7
„Vaikuse” hotell	42
Ma teenindasin Inglise kuningat	76
Ja pead ma enam ei leidnudki	119
Kuidas ma miljonäriks sain	157
Sõna lõpetuseks	215
<i>Aknapaotus Bohumil Hrabali loomeilma – ehk kuidas uskumatu ikkagi teoks saab (Küllike Tohver)</i>	217

KLAASIKE GRENADIINI

Pange tähele, mis ma teile nüüd räägin.

7

Kui ma „Kuldse Praha” hotelli tööle saabusin, sakutas šeff mind vasakust kõrvast ja ütles: „Sina oled siin õpipoiss, niisiis jäta meelde! Sa pole midagi näinud, sa pole midagi kuulnud! Korda!” Ja mina siis ütlesin, et ma pole majas midagi näinud ega midagi kuulnud. Seepeale sakutas šeff mind paremast kõrvast ja ütles: „Ja jäta meelde ka see, et sa pead kõike nägema ja kõike kuulma! Korda!” Ja mina kordasin hämmeldunult, et näen kõike ja kuulen ka. Ja nii ma alustasingi. Igal hommikul kell kuus olime platsil, kus toimus väike defilee, tuli härra hotelliomanik, ühel pool vaipa seisid ülemkelner ja kelnerid ja kõige lõpus mina, õpipoiss kui päkapikk, ja teisel pool seisid kokad ja toatüdrukud, kokaabilised ja puhvetipidaja, ja siis härra hotelliomanik kõndis ja mõõtis meid pilguga, et kas meie žabood ja frakikraed on puhtad ja frakk ise ühegi plekita, ja ega meil mõnd nööpi puudu ole, ja et kingad oleksid viksitud, ja kummardus, et nuusutada, kas meil jalad on pestud, ja siis ta ütles: „Tere päevast, härrased, tere päevast, daamid...” Ja enam ei tohtinud me kellegagi lobiseda ning kelnerid õpetasid mulle, kuidas keerata nuga ja kahvel salvräti sisse, ja siis

ma puhastasin tuhatoose ja pidin iga päev veel kuumade viinerite plekk-korvi puhastama, sest mina kandsin jaamas kuumi viinereid laiali, seda õpetas mulle see õpipoiss, kes sai just õpipoisi seisusest välja ja hakkas ise platsil töötama, ah, küll ta palus, et saaks neid viinereid edasi kanda! Ja kuigi see tundus mulle algul imelik, sain asjast peagi sotti. Ma ei tahtnudki muud teha kui pakkuda piki rongi neid kuumi viinereid, teab mitu korda päevas müüsin kroon kaheksakümne eest saia sees viineri, aga reisijal oli vaid kahekümnekrooniline või isegi viiekümne paberraha ja minul polnud kunagi peenraha, isegi kui mul tegelikult oli, ja nii ma muudkui müüsin, kuni reisija hüppas vagunisse tagasi, tormas akna juurde ja sirutas käe välja, ja mina panin talle kõigepealt kuuma viineri pihku ja hakkasin siis taskutes peenraha sobrama, aga reisija kisas, et jätku ma see peenraha endale, kui ma ainult paberraha tagasi annan, ja mina siis otsisin pikkamisi taskutest rahatähti, ja jaamakorraldaja vilistas, ja mina sikutasin aegamööda rahatähti taskutest, ja rong hakkas liikuma ja mina jooksin piki rongi, ja kui rong oli saanud hoo üles, tõstsin ka mina käe ja rahatähed peaaegu puudutasid aknast välja küünitava reisija kätt, mõni küünitas end nii kaugele välja, et kupeekaaslased pidid teda jalgu-pidi kinni hoidma, üks isegi läks jalaga vastu teetulpa, teine vastu semafori, ja siis need sõrmed juba kaugesid aina kiiremini ja mina seisin hingetuna, rahatähed näpu vahel, ja need olid minu. Väga harva, kui mõni reisija oma raha tagasi küsima tuli, ja nii tekkis mul oma raha, kuuga oli mul juba paarsada, siis koguni tuhat, aga igal hommikul kell kuus ja õhtul enne magamaminekut käis šeff kontrollimas, et mul jalad oleksid pestud, ja kell kaksteist pidin voodis olema, ja ma õppisingi mitte midagi kuulma, aga ometi kõike kuulma, ja mitte midagi nägema, aga ometi nägema kõike, mis mu ümber toimus, märkasin seda korda ja kommet, kuidas šefile meeldis, et me pealtnäha omavahel eriti läbi ei

käinud, kus see oleks kõlvanud, et kassapidaja kelneriga kinno läheb, selle eest oleks paugupealt koha pealt lahti tehtud, ja köögis õppisin külalisi tundma, sealt stammkundede lauast, iga päev pidin stammkundede klaase puhastama, igaühel oli oma number ja oma mark, hirvega klaas, ja kannikestega klaas, ja linnapildiga klaas, mõned klaasid olid kandilised, mõned kõhukad, ja kivi-kann, HB peal, oli suisa Münchenist toodud, ja õhtu õhtu järel saabus see väljavalitute seltskond: härra notar ja jaamaülem ja kohtunik, ja loomaarst, ja muusikakooli direktor, ja vabrikant Jína, mina aitasin neil kõigil palitu seljast ja selga, ja kui ma õlled tõin, siis pidi iga klaas minema selle ette, kelle oma see oli, ja ma imetasin ikka ja jälle, kuidas rikkad inimesed võivad õhtu läbi jahuda, et linna taga oli olnud purre ning selle ees kasvas kolmkümmend aastat tagasi pappel, ja siis läks lahti: üks ütles, et polnud seal mingit purret, oli ainult pappel, ja teine, et polnud ei paplit ega ka mingit purret, ainult käsipuuga laud... ja nii nad jaurasid lõpmatult ja trimpasid õlut ja kisasid ja vandusid, aga ikka nagu pigem moe pärast, peaaegu lõugasid juba üksteise peale üle laua, et seal oli purre, aga mitte pappel, ja teiselt poolt, et seal oli pappel, aga mitte purre, ja siis võtsid nad jälle rahulikult istet, eks nad kisanud ju ainult sellepärast, et õlu paremini mekiks; teinekord läksid nad jälle vaidlema, et milline õlu on Tšehhimaal kõige parem, ja üks ütles, et Protivíni oma, teine jälle, et Vodn'anys pruulitu, kolmas, et pilsen, aga neljas, et Nymburki õlu ja Krušovice õlu, ja jälle nad karjusid üksteise peale, aga tegelikult olid kõik head sõbrad ja pröökasid vaid sellepärast, et midagi teha, et see õhtune aeg kuidagi surnuks lüüa... Aga siis härra jaamaülem kummardus, kui ma talle õlut ulatasin, ja sosistas, et härra loomaarsti olla nähtud Rajskýte asutuses, „Paradiisi” preilide juures, et oli seal toas koos Jaruškaga, aga linnakooli direktor sosistas omakorda, et ta oli käinud seal küll, aga mitte neljapäeval, vaid juba kolmapäeval,

loomaarst noh, ja hoopis Vlastaga, ja siis vatrasid nad terve õhtu „Paradiisi”-preilnadest, ja kes nende juures käis ja kes ei käinud, ja kui ma seda kuulasin, neid nende jutte, siis oli mul täiesti ükskõik, kas linna taga oli pappel ja purre, või oli seal purre, aga mitte pappel, või siis oli seal ainult pappel, ja mul oli täitsa kama, kas parem oli Braníku või Protivíni õlu, ma ei tahtnud midagi nii väga kuulda ega näha, kui vaid kuulda ja näha, kuidas seal „Paradiisis” on. Lugesin oma raha üle ja müüsin neid kuumi viinereid nii, et mulle jääks piisavalt raha, et söandaksin juba „Paradiisi” minna, ma isegi õppisin jaamas pisaraid valama, ja et ma olin nii pisike, ikka päris päkapikk, siis löödi minu peale käega ja jäeti raha mulle, sest arvati, et olen orb. Ja nii küpses mul plaan, et ühel õhtul pärast kella ühtteist, kui olen jalad ära pesnud, poen aknast välja ja lähengi „Paradiisi”. See päev algas „Kuldse Prahast” üsna pööraselt. Pärastlõunal tuli mustlaste seltskond, nad olid ilusti riides ja raha oli neil ka, sest nad olid katelsepad, muudkui istusid lauda ja tellisid kõike kõige paremat, ja iga kord, kui nad midagi uut tellisid, näitasid, et raha neil on; muusikakooli direktor istus akna all, ja kuna mustlased lärmasid, siis istus ta ümber restorani keskele ja luges oma raamatut edasi, see pidi üks väga huvitav raamat olema, sest kui härra direktor tõusis, et kolm lauda kaugemale istuda, siis luges ta raamatut ikka edasi, ja kui ta ennast istuma sättis, siis luges ka, kobas käega tooli ja luges aina edasi, ja mina puhastasin stammkundede klaase, vaatasin neid vastu valgust, oli alles enne-lõunane aeg, kõigest paar suppi ja guljašši paarile kundlele, aga kord oli niisugune, et kõik kelnerid, ka siis, kui neil midagi teha polnud, pidid kogu aeg midagi tegema, nii puhastasin minagi hoolega, ja ülemkelner, ikka seistes, kohendas nõudekapis nuge ja kahvleid, ja kelner hakkas taas lauahõbedat ritta seadma... ja siis akna all, kui ma vaatasin läbi „Kuldse Praha” klaasi, nägin, kuidas väljas jooksevad vihased mustlased, ja juba nad tormasid meie

„Kuldsesse Prahasse” sisse, ja tõmbasid vist juba koridoris noad välja, ja siis läks põrgu lahti, nad söötsid meie mustlaste-katelseppade juurde, aga need, nagu oleksid seda oodanud, kargasid püsti, vedasid ja lükkasid laudu, sättisid lauad enda ette, et need nuga-dega mustlased nendeni ei ulatuks, aga kõigele vaatamata olid kaks juba pikali maas, nuga seljas, ja need nugadega mehed küll suskasid, küll raiusid, ja ka kättesse, nii olid lauad juba verd täis, aga härra muusikakooli direktor luges ikka oma raamatut, naeratas, ja mustlaste keeristorm kihutas temast mööda ja isegi üle, nad pritsisid ta pea ja raamatu verd täis, kaks korda löödi nuga tema lauda, aga härra direktor luges edasi, mina olin laua all ja roomasin neljakäpakil kööki, ja mustlased möirgasid ja noad välkusid, justkui kuldsed kärbsed lendlesid need välgatused läbi meie „Kuldse Praha”, ja siis taganesid mustlased restoranist maksmata välja ja kõikidel laudadel oli veri, kaks lamas maas ja ühele lauale olid jäänud kaks äralõigatud sõrme ning ühe noahoobiga ära lõigatud kõrv ja veel tükk liha; härra doktor, kui ta tuli neid kahte pussitatut läbi vaatama ja lihatükikesi uurima, tuvastas selles lihatükis paar õlalihasekiudu, ja härra koolidirektor vaid peitis näo kättesse, toetas küünarnukid lauale ja luges oma raamatut edasi; kõik ülejäänud lauad olid ukse ette kuhjatud, need lauad barrikadeerisid ja katsid katelseppade taganemist, ja härra šeff ei osanud muud teha kui panna valge mesilastega vest selga, tõsta peopesad taeva poole ja öelda lähenevatele külalistele, et kahjuks toimus meil üks intsident ja avame uuesti alles homme. Ja minu hoolde anti laudlinad, täis veriseid käe- ja sõrmejälgi, ja kõik selle pidin hoovi lohistama ja pesuköögi suurele katlale tule alla tegema, ja siis pidid puhvetipidaja ja kokaabilised need puhtaks pesema ja siis veel keetma, mina pidin märjad laudlinad nõörile riputama, aga ma ei küündinud pesunöörini ja nii pidi seda tegema kokaabiline ja mina ulatasin talle neid märgasid väljaväänatud laudlinu,